

významu; vždyť nelze předem vyloučiti, že snad stěžovatel, pokud se vyjádřil, že »mají« ještě něco jiného, chtěl tím Z-a toliko upozorniti, že P-ovi hrozí z jiné (nikoli z jeho) strany, totiž od jeho četných protivníků v obci trestní oznámení, pokud by trval na tom, ucházeti se o místo správce školy. Důležitou oporou pro toto pojmání intervence stěžovatelovy mohla by pak býti i další rozsudkem ovšem zjištěná, avšak ve svém vztahu k subjektivní stránce nehodnocená okolnost, že stěžovatel dále Z-ovi řekl, že »se ta věc oznámí« — nikoli tedy, že »on« (stěžovatel) ji oznámí, když P. o místo nadučitele zažádá; těsně souvisí pak s touto vadou další rozsudku právem vytknutá neúplnost, že opomenul uvažovati o tom, že se stěžovatel podle původní výpovědi Z-a vyjádřil, že P-e »dostanou« před trestní soud (sie werden ihn vor's Strafgericht bringen). Stěžovatel také neřekl Z-ovi, by to P-ovi »vyřídil«, jak je v rozsudku uvedeno, nýbrž by mu to »sdělil« (viz protokol o hlavním přelíčení) a není ani tato odchylka, jež by snad za jiných okolností mohla býti bezpodstatnou, bez významu v případě, o nějž tu jde; vždyť se tu jedná o bezpečné řešení subtilní otázky, zda bylo záměrem obžalovaného, sděliti toliko Z-ovi pověsti kolující mezi obecnstvem o trestném činu P-em spáchaném, tak že by tu po případě šlo toliko o jakési varování — či zda se nesl jeho úmysl k tomu, by Z. byl prostředkovatelem jeho výhružných záměrů proti P-ovi. Zajisté nebude od místa, uvažovati i o tom, že stěžovatel vše to vykládal Z-ovi podle jeho údaje »teprve na jeho naléhání« a, že celý hovor působil na Z-a dojmem, že se stěžovatel dostavil k němu, by na něho — Z-a — a nikoliv tedy na P-e — působil, by se P. o místo nadučitele neucházel. Pokud veškeré tyto pro posouzení významu, jaký stěžovatel pozastavenému projevu přikládal, a záměru, jaký při tom sledoval, rozhodné skutečnosti rozsudkem náležitě hodnoceny nebyly, nelze tvrditi, že otázka subjektivního zavinění byla způsobem bezpečným a výstižným řešena; bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a za podmínek § 5 novely k trestnímu řádu uznati již v zasedání neveřejném, jak se stalo.

#### Čís. 2965.

Má-li kmetský soud za to, že čin, pro nějž byla podána soukromá obžaloba, podléhá řádným soudům (§ 497 tr. zák., jenž není uveden v § 1 tisk. nov.), má se zachovati podle § 6 nař. ze dne 16. června 1924, čís. 125 sb. z. a n.

Podle § 497 tr. zák. jest výčitka trestu prominutím odpuštěného neb odpýkaného trestnou toliko tehdy, když se stala v úmyslu, by pachatel pohaněl dotčenou osobu; není-li tohoto předpokladu, byly-li účelem výčitky pohnutky zcela jiné, než právě pohanění dotčené osoby (snaha upozorniti z povinnosti úřadu nebo z jiných důležitých důvodů na nebezpečnost nebo nespolehlivost dotčené osoby s ohledem na její předchozí tresty), nenaplníuje výčitka pro nedostatek hanícího úmyslu skutkovou podstatu § 497 tr. zák. a jest vůbec beztrestnou; nelze ji podradiť ani pod ustanovení §§ 487—496 tr. zák.

Proti zákazu § 497 lze se prohřešiti nejen výslovným vztahem výčitky na délku, způsob trestu a pod. (výčitka pro trest, který si někdo odpykal), nýbrž i jinou formou, poukazem na trestný čin, tvořící podklad onoho trestu.

Podle § 497 tr. zák. trestá se nejen výčitka trestu odpykaného, nýbrž i trestu prominutím odpuštěného; spadá sem i odsouzení odčiněné podle zákona čís. 108/1918.

Výčitka (nepravdivá), že někdo seděl pro tuláctví ve vězení (byl potrestán), jest obviněním z přestupku podle § 487 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1927, Zm I 326/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Mostě ze dne 16. října 1926, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 488, 493 tr. zák. a pro přestupek podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro křivé vinění, že soukromý obžalobce byl již dvakrát potrestán pro přestupek krádeže. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti soukromého obžalobce, pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro křivé vinění, že soukromý obžalobce byl potrestán pro přestupek tuláctví, zrušil napadený rozsudek, pokud se týče tohoto vinění, jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v tomto rozsahu před tříčlenným senátem znova projednal a o ní rozhodl.

#### Důvody:

Zmateční stížnost soukromého obžalobce napadá rozsudek kmetského soudu, dovolávajíc se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 7, 10 § 281 tr. ř., toliko potud, pokud obžalovaný nebyl uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov. Sprošťující výrok opírá se v této příčině o úvahu, že podstatou výtek obsažených v pozastavených člancích bylo, vyčítati soukromému obžalobci jeho odpykané tresty; takový čin spadá však pod skutkovou podstatu přestupku § 497 tr. zák. a, ježto tento přestupek není uveden mezi trestnými činy, podléhajícími podle § 1 tisk. novely příslušnosti kmetských soudů, bylo zodpovědného redaktora, jenž toliko svou nedbalostí zanivil, že závadné články byly uveřejněny, z obžaloby pro přestupek § 6 tisk. nov. sprostiti. Aniž by bylo třeba zabývat se dalším v tomto rozsudku uvedeným výrokiem, že se sprošťující výrok vztahuje i na případný přestupek podle § 497 tr. zák., když obžalovaný neuveřejnil článek úmyslně, po kteréžto stránce byl postup kmetského soudu formálně pochybeným, jelikož tento soud, pokud měl za to, že čin, pro nějž byla podána soukromá obžaloba, podléhá řádným soudům, měl se zachovati podle § 6

prováděcího nařízení ze dne 16. června 1924, čís. 125 sb. z. a n. a postoupiti věc příslušnému okresnímu soudu, což ovšem zmateční stížností nebylo napadeno, — dlužno ve věci samé uvésti toto: Zmateční stížnost namítá především s hlediska hmotněprávního, že kvalifikace činu, pokud jde o výčitku trestů uložených pro přestupek krádeže, jest právně mylnou, poněvadž skutková podstata přestupku § 497 tr. zák. předpokládá úmysl haněti, čímž zároveň již jest dána možnost přechodu výčitky ve skutkovou podstatu jiných trestných činů v XII. hlavě trestního zákona uvedených. Jelikož dále ve příčině těchto trestných činů v tomto případě došlo k odčinění odsouzení ve smyslu zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. zák., pozměněného zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 208 sb. z. a n., nemůže tu prý vůbec skutková podstata § 497 tr. zák. přijíti v úvahu, poněvadž následkem zahlazení trestů stěžovatel se má pokládati za osobu soudně bezúhonnou; na tomto podkladě dovozuje stížnost, že výčitky stěžovateli učiněné měly býti ve skutečnosti podřaděny při správném výkladu zákona skutkovým podstatám § 487 nebo 489 tr. zák. Na tyto vývody sluší poznamenati toto: Stížnost nevystihuje správně pojem »pohanění«, jak jest uveden v § 497 tr. zák.; účelem tohoto ustanovení jest vyjádřiti myšlenku, že porušení zákazu, vyčítati trest prominutím odpuštěný neb odpykaný, jest trestným toliko tehda, když se výčitka stala v úmyslu, by pachatel pohaněl dotčenou osobu; není-li tu tohoto předpokladu, byly-li účelem výčitky pohnutky zcela jiné, než právě pohanění dotčené osoby, na příklad snaha upozorniti z povinnosti úřadu nebo z jiných důležitých důvodů na nebezpečnost nebo nespolehlivost dotčené osoby s ohledem na její předchozí tresty, nenaplnuje tato výčitka pro nedostatek haněcího úmyslu skutkovou podstatu § 497 tr. zák. a jest vůbec beztrestnou. Byloť by přímo nelogickým, v takovémto případě, kde ani skutková podstata § 497 tr. zák. nemůže pro nedostatek důležité složky subjektivní přijíti v úvahu, tuto výčitku podřaditi některé jiné ze skutkových podstat v §§ 487—496 tr. zák. uvedených, jež veskrze jsou ohroženy přísnějšími tresty než trestný čin podle § 497 tr. zák.

Ani další námitka stížnosti neobstojí, že kvalifikace podle § 497 tr. zák. je vyloučena následkem odčinění odsouzení, jež nastalo před uveřejněním pozastavených článků. Tu dopouští se stížnost zjevně chyby, pojímajíc skutkovou podstatu § 497 tr. zák. příliš úzce. Podle doslovu § 497 tr. zák. jest ovšem ohrožena trestem výčitka trestu odpykaného nebo prominutím odpuštěného; tato slova nelze však pojímati doslovně tak, jakoby ona výčitka musela zníti právě pro trest, který si někdo odpykal a t. d.; i jinou formou, netoliko právě výslovným vztahem na délku, způsob trestu a pod. lze se prohřešiti proti zákazu zákona podle § 497 tr. zák. I poukazem na trestný čin, tvořící podklad trestu, může implicity dotčené osobě vyčítán býti její trest, vždyť se zřejmě takovou výčítkou způsobem zcela jasným právě naráží na trest pro tento skutek uložený a takto přivádí se právě onen zákonem zavržený účinek, že se osoba, jež dalším svým chováním nezavdala příčiny k tomu, by byla pokládána za nepočetnou, znova ve vážnosti spoluobčanů onou výčit-

kou snižuje. O správnosti tohoto názoru nelze pochybovati, přihlíží-li se k ustanovení § 225 tr. zák. (§ 528 tr. zák.), podle něhož se má zločin pokládati za shlazený, když zločinec trest přestál, a pro kteréžto ustanovení právě v § 497 tr. zák. stanovena jest trestní sankce pro to, že »nemá jemu, pokud vede pořádný život, to, co již minulo — tedy zajiště odsouzení v celistvosti — od nikoho býti vytýkáno, aniž má proto býti jakýmkoliv způsobem haněno«. Tato zásada platí i pro případy prominutí trestu, jak patrně z § 226 tr. zák. (§ 528 tr. zák.), jenž staví přestálý trest na roveň jeho prominutí. Správnost tohoto výkladu podává se ostatně i z toho, že již výčitka vztahující se toliko k soudnímu vyšetřování, pokud po jeho skončení nebyla dotčená osoba uznána vinnou, jest ohrožena podle § 497 tr. zák. stejným trestem jako výčitka odpykaného nebo prominutého trestu. Vše to bylo třeba předeslati, by byla prokázána nesprávnost názoru stížnosti, že výčitka trestu ve případě odčiněného odsouzení nespadá již pod ustanovení § 497 tr. zák., neboť netresce-li se podle § 497 tr. zák. toliko výčitka trestu odpykaného, nýbrž stejně i výtka trestu prominutím odpuštěného, a sluší-li, jak dovozeno, spatřovati těžisko trestní sankce § 497 tr. zák. v tom, by osoba, chovající se počestně, byla chráněna před výčitkami »trestu« v nejširším slova smyslu, tudíž i před vyčítáním činu, podmínivšího onen trest, je na snadě, že v případě, kde odsouzení, totiž netoliko trest, nýbrž i vůbec celý onen trestu za podklad sloužící čin, — tedy, jak zákon uvádí, toto »odsouzení« ve své celistvosti bylo odčiněno, jde v podstatě o opatření odpovídající předpokladům zákona, pokud se v § 497 tr. zák. zakazuje výčitka pro »trest«, který byl prominutím — scil. v tomto případě ex lege — »odpuštěn«. Spadá tedy i odsouzení, odčiněné podle zákona čís. 108/1918 ř. zák. pod pojem trestu prominutím odpuštěného, neboť, jak shora dovozeno, slovu »trest« nelze přikládati onen užší význam, jakoby zákonodárce byl měl na mysli právě jen ony druhy trestu, jak jsou uvedeny v hlavě I. a II. trestního zákona výčetmo, nýbrž, — což nutno vyvozovati pak i argumento a maiori ad minus, ze skutečnosti, že již pouhá výčitka soudního vyšetřování, neskončivšího odsouzením, je trestnou, — slovem »trest« míněna byla vůbec skutečnost potrestání pro určitý čin.

Bylo by snad lze proti tomu uvést, že podle § 4 zák. čís. 108/1918 čís. 3 odčiněné odsouzení nesmí býti pojmáno do trestního lístku nebo do vysvědčení bezúhonnosti, ani jakýmkoli jiným způsobem v nich vyznačeno; že dále podle § 3 tohoto zákona odsouzenec má dále platiti za osobu soudně bezúhonnou, následkem čehož taková výčitka by měla býti posouzena snad přísněji, na příklad podle § 487 neb 488 tr. zák. Leč obě tato ustanovení předpokládají svou podstatou vinění křivé, buďto z trestného nebo z nepočestného, pokud se týče nemravného činu; křivost obvinění však je v takovém případě, kde ve skutečnosti trest rozsudkem uložený byl již odpykán nebo prominut, naprosto vyloučena; vždyť účinek zákonné fikce § 3 uv. zák. spočívá toliko v tom, že se odsouzený nadále pokládá za osobu soudně bezúhonnou, leč odsuzující rozsudek není zrušen, i skutečnost odsouzení nemůže býti od-

straněna a též společenský úsudek o mravních kvalitách odsouzenec tím nemůže býti dotčen. Ani o nemožnosti důkazu tohoto odsouzení nelze vážně mluvit; neboť, byť i se úřad trestní rejstřík vedoucí, obec a pod. ve svých zprávách o dotčeném trestu nesměly zmíniti, a pokud by se i nehledělo k důkazu trestními spisy, jenž podle zákona není alespoň výslovně zakázán, jest přece důkaz možným a proveditelným výsledkem jiných osob, poškozených, svědků onoho skutku, posluchačů, onomu potrestání přítomných a t. d., pro něž zákonný zákaz, nezmíniti se o trestu, pokud se týče trestném činu neplatí. Je vyloučena kvalifikace takovéto výčitky i podle § 489 tr. zák., poněvadž páčání trestného činu do sféry života soukromého a rodinného, jež širší veřejnost nezajímá a jí se nedotýká, již pro svou podstatu za žádných okolností nelze podřaditi. A stejně je nemyslitelno spatřovati snad v takové výčitce hanění podle § 491 tr. zák. právě s ohledem na důkaz pravdy podle druhého odstavce tohoto paragrafu přípustný. Z toho vyplývá, že, sleduje-li se argumentace zmateční stížnosti, jež vylučuje pro výčitku trestu odčiněním odsouzení odstraněného kvalifikaci podle § 497 tr. zák., dochází se vlastně k důsledku neudržitelnému, že by byla výčitka takového trestu vůbec beztrestnou, ačkoli je přece nasnadě, že zajisté v tomto případě dotčený alespoň touže měrou zasluhuje ochrany zákona, jako ji poskytuje zákon jiným odsouzeným. Pokud tedy v člancích byly vyčítány soukromému obžalobci tresty pro krádeže, jest kvalifikace výčitky podle § 497 tr. zák. a v důsledcích toho pak i sprostňující výrok — až na onu z počátku vytčenou formální vadnost, že soud i ve příčině tohoto do jeho pravomoci nespadaajícího přestupku vynesl výrok sprostňující, k níž ovšem z moci úřední přihlížeti nelze — správný. V těchto směrech bylo proto zmateční stížnost soukromého obžalobce zavrhnouti jako nedůvodnou.

Naproti tomu nelze jí upříti oprávnění, pokud napadá výrok kmetického soudu, sprostňující obžalovaného i ve příčině další výčitky, že soukromý obžalobce již pro tuláctví seděl ve vězení, pokud se týče byl potrestán. Nálezací soud ovšem odbyl tuto výčitku, o níž jest zjištěno, že je křivou, prostě poukazem k tomu, že se obžaloba celým svým obsahem zakládá na výtce, že soukromý obžalobce byl soudně opětně potrestán a že jest podle názoru soudního dvora vedlejšího významu, že v jednom článku — správně snad ve dvou (viz obsah článku z 4. a 9. srpna 1925) jeden přestupek je mylně označen tuláctvím, kdežto hlavně vytýkány jsou předešlé tresty pro krádež. Leč právě tímto názorem nevystihuje první soud správně podstatu výčitky tu v úvahu přicházející. Způsob, jakým přihlížela snad obžaloba k pozastaveným činům, lze vůbec ponechati stranou, neboť správná právní kvalifikace je věcí nálezacího soudu podle § 262 tr. ř.; leč i okolnost, že hlavně byly vytýkány tresty pro krádež, není zákonným důvodem pro sprostňující výrok soudu; vždyť nejde o to, na který z předchozích trestů kladen byl větší neb menší důraz v člancích, nýbrž rozhodujícím je tu toliko, zdali soukromý obžalobce byl též pro přestupek tuláctví potrestán, jak se mu vyčítá, čili nic. A tu zjistil soud, že pro takový trestný čin potrestán ještě nebyl,

a nemění na tom nic ani okolnost, že po třetí ještě byl potrestán pro přestupek ve smyslu § 320 b) tr. zák. pokutou 3 K, a že snad tento trest byl zaměněn v pozastavených člancích; neboť jest značný rozdíl mezi tím, zda někdo je obviňován z toho, že se po světě bez zaměstnání a práce potuloval a proto byl trestán vězením, či zda mu byl uložen jednou nepatrný pořádkový trest peněžitý pro opomenutí předpisů ohlašovacích a to, jak rozsudek zjišťuje, pro neodhlášení vlastního bratra. Pokud soud tohoto základního rozdílu, vztahujícího se k povaze výčitky nepostřehuje, spočívá jeho výrok na mylném pojetí zákona; tuto výčitku bylo naopak objektivně posuzovati podle § 487 tr. zák., totiž jako obvinění z přestupku, kterého soukromý obžalobce vůbec nespáchal. K této právní kvalifikaci budiž podotčeno toliko, že se zpravidla v praxi objevují případy křivého obviňování z trestného činu v takové formě, jež objektivně podmiňuje nebezpečí, že by mohlo proti obviněné osobě trestní šetření následkem toho býti zahájeno; než, že by taková podmínka, ohrožení řečeného druhu, byla zákonným předpokladem podstaty § 487 tr. zák., z doslovu tohoto předpisu nevysvítá; trestný skutek podle § 487 tr. zák. je v podstatě toliko odrůdou přestupku pomluvy podle § 488 tr. zák.; oběma podstatám je společným znakem, že se dotýkají mravní hodnoty dotčeného, a je jisto, že se tak může státi i v té formě, že se křivě tvrdí o něm, že již pro určitý trestný čin byl odsouzen a trest si odseděl. Nalézací soud ovšem opírá sprostňující výrok též o důvod trestnost vylučující podle § 4 tisk. novely, ježto se uveřejnění stalo především ve veřejném zájmu. Leč, nehledíc k tomu, že rozsudek omezuje tento důvod výlučně na výtku přestupků krádeže, vytýká stížnost právem, že rozsudek neobsahuje důvodů pro závěr, že uveřejněním především — což znamená »hlavně a výlučně« — měl býti chráněn zájem veřejný. Kromě toho nelze přehlédnouti, že dalším předpokladem beztrestnosti podle § 4 tisk. nov. jest též zdařený důkaz »pravděpodobnosti«, o němž soud vůbec neuvažoval. Ježto posléze rozsudek v důsledcích shora uvedeného mylného právního nazírání blíže se nevyjadřuje, ve kterém nebo ve kterých člancích spatřuje po stránce objektivní výtku přestupku tuláctví, ani neobsahuje ve příčině subjektivní stránky přestupku podle § 6 tisk. novely potřebných zjištění, takže se bez nového hlavního přelíčení obejíti nelze, bylo zmateční stížnosti ve shora naznačeném rozsahu vyhověti; sprostňující výrok v příčině výtky potrestání pro tuláctví zrušiti jako zmatečný a věc vrátiti prvému soudu, by, a to, ježto tu jde toliko o přestupek § 6 cit. zák., v tříčlenném senátu podle § 28/2 tisk. nov. věc v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Vývody obžalovaného, pokud se zabývají otázkou vadné opovědi opravného prostředku, poukazují se na nález Nejvyššího soudu ze dne 22. února 1927, č. j. Zm I 763/26, sb. n. s. č. 2672.

#### Čís. 2966.

**Trestná činnost podle § 132 tr. zák. záleží ve svedení, podle čís. 2 § 20 zák. čís. 241/22 sb. z. a n. ve svádění ke smilstvu, t. j. k dopuštění**